

Szerkesztőség:

II-ik kerület 460. házszám
hová a lap szellemi részét
illető közlemények kül-
dendők.

Kéziratok vissza nem
adatnak.

ABONY

Kiadóhivatal:

SZERDAHELYI JÁNOS
könyvnyomdája, hová az
előfizetési pénzek, a hirde-
tések és ezeknek díjai, va
lamint a felszólamlások kül-
dendők.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva és vidékre küldve egész
évre 8 korona, fél évre 4 korona, negyed évre
2 korona. Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:
TEMESKÖZY GERZSON.

Főmunkatársak:
VEVERÁN ISTVÁN. VÉLI MIKSA,
Kiadótulajdonos: SZERDAHELYI JÁNOS.

Hirdetmények,

nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a kiadó-
hivatalhoz küldendők. Nyilttér scva 1 korona.

A párbér kérdéshez.

(T.) Czirkó János és társa, lehetetlen stilu-
su falragaszokon hívja föl Abony község
róm. kath. vallásu lakosságát deczember hó
1-én, a városháza udvarán tartandó nép-
gyűlésre.

Nem szólnánk ehhez a dologhoz sem-
mit, ha a mozgalom oly irányban s oly
eszközökkel indult volna meg, melyek ily
nagy fontosságu, messze jövőre kiható és
a róm. kath. közönség hitéleti és anyagi
érdekeit mélyen érintő dolognál föltétlenül
szükségesek, t. i. az érdekeltek egy öntetü
kivánalma, és ezen kivánalmaknak érvény-
re juttatása körül mindazok közreműködése,
kik erkölcsi és anyagi garanciával bírnak
a komoly anyagi megoldásra és annak kö-
rösztül vitelére.

Nem látunk azonban ily garanciákat
s így alig van reményünk, hogy ez a
legújabb mozgalom kívánt sikert érjen el.
Mert mit akarnak Czirkó és társai:

1. A lelki atya fizetésének megállapí-
tását.
2. A lelki atya teendőit a megállapított
fizetésért.
3. Az egyház tanács megalakítását.
4. Az összes pontok megmagyarázását.

E szerint a program szerint Czirkó
megcsinál mindent s csak azután magya-
rázza meg. Holott megfordítva kellene csi-
nálni. De különben is az egész program-
ban a legutolsó pont az, a mit a népgyű-
lésen meg lehet csinálni. Mert a lelki atya

fizetése meg van állapítva, azt megállapi-
totta a canonica visitáció, csupán arról lehet
szó, hogy a fizetéshez miként járuljanak a
hivek. A lelki atya teendőihez pedig nem
nem igen sokat szólhat a népgyűlés, mert ezt
előírja a lelkészi hivatás és az egyházi
törvény.

Az egyház tanácsot pedig pláne nem
alakíthatja meg a népgyűlés, mert először az
egyház tanács teendőit kell meghatározni s
erre nézve püspöki engedélyt kell kieszk-
közölni.

Mi célja lehet hát a mozgalomnak, a
a népgyűlésnek?

Egyet azonban megtudhatunk e moz-
galomból, azt hogy a szegényebb sorsu
egyháztagnak nagy érdekükben áll a
párbérkérdés rendezése, a régi rendszer
megváltoztatása; mert ha ez nem így vol-
na, ha a régi reájuk nézve előnyösebb vol-
na, ezt a legújabb mozgalmat nem indították
volna meg.

Ezzel ellentétben a vagyonosabb osz-
tálynak nincs érdekében a változás, innét
van az, hogy közönyösök a mozgalom
iránt. Ezek az ellentétes érdekek nagy aka-
dályai a megoldásnak.

A másik akadály, hogy nincs vezér
eszme, a mely körül, mint egy fix pont
körül megvitathatók és elegyengethetők len-
nének az ellentétes nézetek.

Mert ilyen pontnak nem nevezhetjük
azt, hogy a vagyontalanok minél keveseb-
bel járuljanak a lelkész fizetéséhez, sem
azt, hogy váltsuk meg a stólat s legkeves-

bé azt, hogy a lelkész meddig legyen köte-
les a halottakat kísélni.

Végzetlen szerencsétlen gondolatnak
tartjuk egy lelkésznek hitéleti kötelemét kö-
rül irni, hisz ő tudja, ő érzi legjobban
mind ama funkciók szükségességeit s azok
mily mérvben való teljesítéseit, melyeket
hivatása reá ró, s ha e tekintetben volt is
a multban panaszra ok, az már most meg-
szűnt, ilyesmiről beszélni nem lehet, de
nem lehetne még akkor sem, ha erre ok
volna, mert nem a hivek szabják meg a
lelkiek körüli teendőket, hanem a vallás
dogmája és annak hiveséges őrei, a lelkészek
és az egyházi hatóságok.

Ebben megnyugodhatunk, mert meg
kell nyugodnunk.

Ne arról beszéljünk tehát, hogy mit
csináljon a lelkész, hanem a lelkész java-
dalom miként fizetessék, ahhoz ki mily
arányban járuljon.

Azt nem tudjuk, hogy Czirkó és tár-
sának ebben az irányban miféle propositi-
ójuk lesz. Annait azonban sejtünk, hogy a
kérdést — pláne magukra hagyatva — si-
kerrel meg sem is oldhatják, már csak a
mozgalom egyoldalúságánál fogva sem.

Hiba, hogy propositójukat nem hoz-
ták nyilvánosságra, hogy a népgyűlést nem
egy bizonyos eszme, kiforrott szándék vagy
közóhaj megvalósítására, illetőleg arra való
nyomatékul hívták egybe. Mert egy nép-
gyűlésen nem lehet tiz-husz egyén eszméjét
tárgyalni, formulázni, ott kész és pedig
minden osztály delegátusai által megbeszél

TÁRCZA.

Még azt mondja . . .

Még azt mondja ez a kis lány,
Hogy nem szeret engemet.
Mégis, mégis a két szeme,
Hamis szeme rám nevet.

Még azt mondja — azt is mondja,
Páros csókot soh' sem ad,
Mégis, mégis csókra nyújtja
Piczi piros ajakát.

Még azt mondja, azt is mondja,
Hogy hagyjam el, menjek el,
Mégis, mégis két karjával
Itt marasztal — átölel.

Még azt mondja . . . Tudom is én,
Mit is mond még ez a lány . . .
Csak azt tudom, csak azt érzem:
Szeret engem igazán.

Tószegi.

Két liter bor egy asszonyért.*)

Skován Mihály rábéi gazda nem valami hó-
dolatteljes fogalmakat táplált a gyengébb nemről,

*) „Rendőri lapok”-ból

már mint az asszonyokról. Nem volt rossz ember,
de annyibizonyos, hogy nem tartozott az ábrán-
dos fajtájú férfiak közzé, a kiket két tüzes szem
igézete kötve tart, ellenben inkább minden lelki-
ismeret furdálás nélkül azok közé volt sorozható,
a kiket az asszony zsémbelése s patvarkodó nyelv-
gyakorlata csaknem mindennap a kocsmába, a
bufelejítő borospalaczkhoz kerget. Igen, a bor!
Annak Mihály batyám aztán igazán legjobb tehet-
sége szerint adózott. Csakhogy nincs öröm ürm
nélkül s a boldogság fenekén ott a keserőség.

Az asszony tudniillik akkor sem hagyta bekén.
Mikor tán legjavában izlett volna a hegyi nedü,
s ez a czudar világ már oly tetszetős rózsaszínü
ködben uszott előtte, akkor esapott be a m . . . ,
már mint az asszony. Egyet nyilt a kocsma ajtaja,
s előtte termett esipőre tett kezekkel, villámlo
szemekkel a menyecske. Mihály batyám fázott is,
melege is lett.

Hát kend már megint részegeskedik! Oh én
szerencsétlen teremtés . . .

S következett aztán olyan átkozódással,
szivreható siránkozásokkal s dühös fenyegetések-
kel teli kukli-prédikáció, a milyent csak asszony
tud megereszteni. Sőt mi több, néha a seprőnyel
is működésben jött.

Mihály batyám pedig, bár különben igen
vitéz legény volt, egyet morgott s szép csendesen
követte szelid életpárját.

A multkor is ilyen kellemes várakoztatások
közepette borozgatott Mihály batyám, miközben
mogorva képe csupa derűtség s jókedv lett.

Nem fél kend, miért nem mén már haza,
verést kap! — bosszantották a legények. Mihály
batyám jökedve csakugyan el is ült.

Vinné el a fránya, odaadnám már akárkinek,
csak vinné valaki! — felelte nagy mérgesen.

No tudja mit — válaszolt tréfásan Mórvai
Tamás odavaló özvegy ember — én elviszem,
nem is kívánom ingyen, fizetek érte két liter bort.

Az beszéd, hoczezi azt a két liter bort, az-
tán elviheted az asszonyt, de aztán vissza ne
hozd nekem! — felelt Mihály bá.

A két liter bor ott is termett, hamarosan
bekebelezték, jött aztán még néhány s Mihály
alaposan elázott . . .

Az alkut közben valaki megizente Skován-
nének, aki egy-kettőre összecsomagolta ruháit s
egyéb holmijait, úgy hogy mikor Mihály batyám
másnap felébredt, üresen találta a fészket. Kire-
pült az asszony s egyenesen Mórvai Tamás ölelő
karjaiba sietett.

Skován Mihály gondolkozni kezdett, nagyon
restellette az állapotot.

Két napig jirt-kelt busan, de aztán már nem
állhatta. Még a bor sem izlett már. Beállított
Mórvai Tamáshoz.

Jó napot szomszéd! — szölitotta meg Mórvai
— hát mi jártaban van?

Nem szólt semmit Mihály batyám, csak nagy
komolyan rámutatott az asszonyra, a ki Mórvai
Tamás házában sürgött-forgott, mintha mi köze
sem lenne az egészhez.

és megállapított dolgot lehet előterjeszteni, melyet a nép elfogad, vagy nem.

Tanulhattak volna a multkori népgyűlésről.

Ennek a párbér kérdésnek megoldására nekünk is volna egy eszménk. Nem toljuk ezt föl senkire, de mert közérdekről van szó, csekély tudásunkkal támogatására óhajtottunk lenni azoknak, kik ezzel komolyan kíváncsiak foglalkozni, s ezt kötelességünknek ismerjük.

Tudni való, hogy semmiféle nagyobb dolog, tervezetek s azok megvitatása nélkül nem lehet tökéletes, kivált ha ily megoldandó kérdés ezeket s különféle osztályú egyéneket anyagilag érint.

Szerintünk a lelkészi javadalmazást fizetők három osztályba sorozandók.

Az első osztályba tartoznának az ugynevezett napszámosok, a kik semmiféle ingatlan vagyonnal nem bírnak, magukat vagy családjukat két kézi munkájukkal tartják fenn.

Ebbe az osztályba tartozók; a férj, a feleség, valamint azon családtagok, nemre való tekintet nélkül — kik 24 évüket betöltötték — fejenként járuljanak a lelkészi javadalmazáshoz 1 korona évi díjjal.

A második osztályba tartoznának azok, kiknek csupán ház birtokuk van, és a cselédek. Ezek az első osztály beosztása szerint fizetnének 1 kor. 25 fillért.

Az így még fennmaradandó szükséglet vettessék ki a harmadik osztályba tartozókra, a kiknek földbirtokaik vannak, a legkisebbtől a legnagyobbig, az állami adó arányában. Magától értetődően, hogy a birtokosoknak azon család tagjai is, kik 24 évüket betöltötték, vagy akár a szülőkkel egyháztartásban, akár külön kenyéren élnek, fejenként 1—1 koronával tartoznak a lelkészi javadalmakhoz járulni.

Ennél kevesebbet Czirkókék maguk sem akarnak fizetni, tehát sok nem lehet és ezt jó lelkiismerettel becsületes szándékkal meg is fizethetik, a vagyonosokra pedig alig esik több, miént most.

Igaz, hogy az egyházi statutum és a magyar jog szerint a párbér csak párokra, tehát csak házas felekre róható ki, de önként vállalhatnak magukra kötelezettsé-

get házasságon kívül állók is, ha az a köznek, az egésznek javára szolgál, ha a teher viselést könnyíti.

Valaki azt mondhatná, hogy sántít ez a számítás, mert most mindenki annyit fizet, a mennyi azután esnek a vagyonosokra, tehát akkor vagy sok még az egy, illetőleg 1¹/₂ korona is, vagy most horribilis összeg a lelkészi javadalmazás.

Sem az egyik, sem a másik nem áll, — mert ha az általunk proponált kulcs szerint vettetik ki a szükséglet, az be fog folyni, mert arányosan oszlik meg a teher, — s a mi népünk szívesen adja meg a „császárnak, a mi a császáré,“ de még szívesebben a papnak, a mi a papé.

Most azonban nem folyik be fele sem a párbérnek sőt, alig valami, ez pedig baj; nyilván érzik ezt a mozgalom vezetői is, mert még eddig nem, hanem ezután akarnak hitéleti kötelezettségeiknek eleget tenni.

Erzsébet királyné emlék ünnepe.

Boldogult szeretett királynénk nevenapján kegyeletes ünnepélyt tartottak iskoláink e hó 19-én.

A róm. kath. iskolás gyermekek ez alkalommal tartott ünnepélyes isteni tiszteletre vonultak tanítóik vezetése alatt, úgy szintén a polgári iskola növendékei is.

Az isteni tisztelet után az iskolás növendékeknek tanítóik magyarázták meg a nap jelentőségét s vették emlékükbé a jó királyné emlékezetét.

Lélek emelő ünnepélyt rendezett a polgári iskola tanári kara az anyakönyvi hivatal dísztermében, melyen az iskolászeki tagok és a szülők zsufolásig töltötték meg a termet.

A polgáriiskolai növendékek a Hymnus elénekével kezdték meg az ünnepélyt, melyet a jelenlevők állva hallgattak végig.

Dudás József igazgató fenkölt szellemű megnyitó beszédben méltatta a nap jelentőségét. Bogyó Miczike, Temesközy László, Kulesár Irén és Havas Pali szép alkalmi szavallatokat mondtak. Visontai Erzsike tanárnő pedig remek felolvasásban ismertette, illetőleg hozta emlékükbé a jó királyné nagyszonyuak szeretetét a magyar nemzet iránt. Balassy Teréz és Szikszay Ilonka pedig pompás fehér őszi rózsza és babér koszorút helyeztek Erzsébet királyné arczképre.

Bizony kevés szem maradt szárazan a szép megható ünnepélyen.

löként Majos Gyula fűtő szerepelt. Fő- és albérlő családjai természetesen mind együtt, piczi kicsi szobácskában huzódtak meg.

Vasárnap este volt. Majos Gyula valahonnan a kocsmából vetődött hazafelé. A bor rossz volt, nehéz lett tőle a feje s szeretett volna egyet aludni. Lefeküdt a rozoga dívánra; Dobricsék ezalatt töpörtyűztek vaesorakép. Nem ment az könnyen, mert a kicsi Dubrics poronty folyton belé sivalkodott.

Legkevesebbé Majosnak tetszet ez. Nagyokat fordult a reccsenő dívánon.

— Az . . . is! — mordult — hát még ki sem pihenheti magát az ember? Hogy veszne meg ez a kölyök!

— Veszne meg ám maga! nyelvelt közbe Dobrics asszony — hát aztán, ha sir is, azért fizetünk mi.

— Majd kidobom, veletek együtt! — felelte még dühösebben Majos.

— Azt szeretnék látni! — volt unisó a válasz.

Meg is látták. Majos felugrott s egymásután dopta ki Dobricsék holmiját, végül Dobricsék is ki akarta verni, de már arra Dobricsban is felébredt az önérzet. Majos székkel ment neki, Dobrics pedig bicskáját rántotta elő s azzal úgy szurta hasba szobagazdáját, hogy ez néhány percze a kórházba való szállíttatása után meghalt.

Dobricsot lezárta a rendőrség; most már csakugyan sírhat a kis Dobrics poronty!

Végül a növendékek énekkara gyönyörűen, egész új betanulással énekelték el a szózatot, mit szintén állva hallgatott meg a megható közönség.

Temesközy Gerzson szerkesztő melegen köszönte meg az iskolászek és szülők nevében a tanári karnak buzgólkodását a szép ünnepélyért, a kegyeletes érzés, az aesthetikai és művészi érzék fejlesztéseért és Isten áldását kérte a tanári kar további nagyon becses és sikeres munkálkodására.

Délután az összes iskolákban szünetet tartottak az előadásokkal.

Az új városházáról.

(Folytatás.)

Hungária II. Magában egyesíti a két előbbi egyes előnyét a sok folyosót, be nem zárt s nagy udvart, a helyes és zavartalan utólagos kiépítést. Egyszerű nemes s olcsó külső kiképzése, minden fölösleges, alig csekély szobrász díszítéssel, cserép fedéssel. Külső képe városháza. Szerencsésen oldja meg a lakások külön bejáratát a nélkül, hogy vagy ők, vagy őket mások zavarnák a közlekedésben.

Egyik másik adminisztráló hivatal rosszul va elhelyezve, de ez könnyen elrendezhető, hogy a szobák egymásutánja jó legyen. A legkevesebb költséggel, egyszerűen helybeli iparossal tartható fenn. Az egész terv lényegét nem érintő tetszés szerinti átalakítást enged meg, hogy teljesen megfeleljen igényeinknek. Főlépcsője és nagy terme igen szép, boltozatos mennyezetével, ez jó akusztikát nyújt.

E terv bár vízvezetékekkel együtt 177 ezer koronába kerül, de ha pinczéjét kevesebbre vesszük, az előbbie pinczéivel úgy 170 ezerből is kitelik. Mások vízvezetékét nem is vettek fel.

Részemről osztom az államépítészeti hivatal véleményét, hogy ezt tartja a legjobbnak, s mint legalkalmasabbat s legolcsóbbat a kivitelre ajánlja. Az egész 1-ső díjat méltán és jogosan kiérdemelte volna.

„Petőfi“ tervezője utólag azt az ajánlatot tette, hogy tervét 180000 koronáért is megcsinálja október 1-éig terjedő kötelezettség mellett. Hát miért nem adta ezt előre így be, hiszen akkor is 186 ezer volt a költségvetése. Kihagyva a díszítéseket mind. Vagy talán a milliókat kezelő államépítészeti hivatal nem számolna jól. Hiszen ha ez így lenne, akkor a többi tervek hasonló arányos — árral számítva 150—160 ezer koronáért is megépíthetők lennének.

Miért zárjuk ki előre az ország, a környék vállalkozóit, hogy ők ne is pályázhassanak a munkát végrehajtására, hisz így ki volnánk szolgáltatva egy vállalkozónak, a ki a legcsekélyebb módosítást, változtatást, óhajt, méregdrágán fizetné meg s a végeredményben mi jóval 200 ezer koronán felül építenénk. Nem oda Buda, ha egyik utó ajánlatot adott be, kérjük fel a többit is, hátha ők is hoznak még olcsóbbat. De ez nem lenne helyes dolog, ennek csak a város látná kárát. Ezen tervek szerint átalányba a munkát kiadni halálos véték, mert ezen tervekbe bele lehet tücsköt-bogarat magyarázni s végnélküli pör lenne belőle s a város fizetne, mint a köles.

A tervező építész ne tudja előre melyik vállalkozó számára tervez, ne ismerje előre a vállalkozóját; nem engedhetjük meg, hogy így még gyanu is férhessen hozzá, hogy jó előre megegyezés jöhetett köztük létre. Megbizhatunk az állam építészeti hivatal ítéletében, hogy eddig is helyesen számított s számíton jól az a vállalkozó is, aki nyilvános árlejtésen a legolcsóbb lesz. Van is már olyan tervünk, a hol remélhetőleg 160—165 ezer koronából is megcsináljuk a most kívánt építkezést.

Van itt bizonyos nézet felszinen a mi az építkezést hátráltatja. Nem mondom én, hogy ripp-ropp gyerünk neki, meg kell azt gondolni kétszer is. Sőt nem tartom helyes dolognak bele menni az építkezésbe ily mostoha gazdasági és ipari viszonyok között. A napokban volt alkalmam egy családi ünnepélyen városunk legelőkelőbb gazdáival beszélgetni a gazdasági viszonyok felől, a hol is egy 8 fertályos első gazda kijelentette, s kézzel foghatóan fel is sorolta, kimutatta, hogy az idén annyi földjén, gazdaságából alig termett annyi, hogy adóját cselédbérét kifizethette s nem biztosak benne gazdáink, — a legrendezettebb vagyoni viszonyok között levők is, hogy nem kell e ujig pénztintézethez fordulniok, vagy a jóságot elpredálniok, hogy a legszükségesebbekre valót előteremthessék.

(Folytatjuk.)

Ezért jöttem ni: — bökte ki — gyere asszony haza, már elég volt a komédiából,

De nem megyek ám! — feleselte az vissza — kend annak rendje módja szerint eladott, idetartozom tehát, s én itt egész jól érzem magam.

Micsoda?! Hát nem én vagyok a te törvényes urad, te ezéde te!

Bánom is én, én azért még sem megyek vissza, hisz biz' isten maga már megint részeg.

Ezt már nem tűrte el Skován, düh fogta el, neki ment az asszonynak s torkon ragadta.

Hohó, azt már én nem engedem! — kiáltott közbe Morvai, aki eddig csendes derűltséggel nézte a jelenetet, s azzal az asszony segítségére ment a miből csakhamar parázs verekedés lett, a melyben Mihály uramat jól elverték. Már akkor az dühétől se nem látott se nem hallott, felkapott egy baltát s azzal olyat sújtott Morvai fejére, hogy az menten vértől elborítva összeesett.

Skován, a mint vért látott megijedt a maga hősiességétől s elszaladt. Másnap aztán elfogták a csendőrök, mert Morvai aligha marad életben.

Nézzünk most a legsötétebb Ferencvárosba is. Ott, a hol pálinkabüzös nyomorult lyukakban egymás hátán huzódnak meg az emberek. A bűnnek valóságos melegágyai ezek a helyek, s csak az onnan felszínre vetődő véres tragédiák mutatják, be a maguk szánandó mívoltukban lakóik szomorú állapotát. Dobrics János is egy olyan lyukban huzódott meg a Liliom-u 14. sz. házban, főbér-

Munkásaink érdekében.

A magyar munkás helyzete nemcsak neki, de másoknak is gyakran okoz gondot. A külföldi viszonyokkal összehasonlítva a legtöbb szakban csekély a napi bér. Abban megegyeznek a vélemények, hogy egyes — rendszeren külföldi — szakmunkások kivételével általában a magyar munkásokra bizony ráférne egy kis javulás.

Tudják ezt mérvadó tényezőink, akik szívesen megragadnak minden alkalmat, hogy munkásainkon segítsenek.

Első sorban azonban a munkaadók kötelessége, hogy a magyarmunkásokat tőlük telhetőleg támogassák. Sokszor ez a támogatás anyagi megterhelésbe nem is kerül. Ha például a magyar munkaadók figyelemmel volnának arra, hogy minden munkára, melyet hazai munkás végezhet, csakis magyart fogadnak szolgálataikba, úgy ezzel nagyot lendítenének a magyar munkások sorsán.

De sajnos, hogy nálunk mindig előnyben részesítik a külföldi munkásokat a magyar munkásokkal szemben, noha azok munkái semmivel sem jobbakké a magyar munkásokénál. Ez inkább divatból, mint kényszerűségből történik.

Sok idegen munkás jut Magyarországon foglalkozáshoz, míg saját munkásaink kereset nélkül nyomorognak vagy külföldre vándorolni kénytelenek.

A külföld már régen belátta, hogy az idegen munkások alkalmazása káros és csakis oly iparágaknál alkalmaz idegen munkásokat, amely iparágaknál saját munkásait egy vagy más okból nem használhatja.

Franciaországban törvényt alkottak, amely megszabja, hogy a gyárakban és vállalatoknál milyen arányban szabad idegen munkaerőt használni.

A mult évi párisi világkiállítás munkálatainál, az egyes államok pavillonjai építéseinél is, csak bizonyos hányada a munkásoknak lehetett az illető állam alattvalója, a többi, még pedig a nagyobb rész francia volt. Ennyire óvta Franciaország saját munkásainak érdekét.

Nemrég ismét sokezer aláírással ellátott kérvényt nyújtottak be a francia munkások a közmunkaminiszternél, amelyben panaszkodnak, hogy sok vállalkozónál a törvény által megengedett egy tizedrészt meghaladja az idegen munkások száma. A francia sajtó pedig egyhangulag ama reményének ad kifejezést, hogy a kormány véget fog vetni e „gyalázatos visszaélésnek.”

Ha a nagy és gazdag Franciaország, hol a munkások helyzete a miénkkel összehasonlíthatatlanul jobb, így óvja a munkások érdekeit, úgy kétségtelenül nagyobb és égetőbb szükség van erre nálunk Magyarországon, hol kisiparosaink és munkásaink elől az amúgy is kevés munkát idegen munkaerők halásszák el.

Törvényhozásilag kell eltüntetni a vállalkozókat idegen munkások alkalmazásától és az ez ellen vétőket a legszigorubb büntetéssel sújtani.

A

gyümölcsfák bemeszelése.

A gyümölcsfák bemeszelésének most lévén az ideje elmondjuk alábbiakban, hogy tulajdonképpen miért is kell e munkálattal végrehajtani.

Szükséges a bemeszelés azért, mert:

1. azzal irtjuk a rovarok tojásait.

A fa törzse és megrepesztett héja alá száz meg száz tojást raknak a kártékony lepkék és rovarok, melyek a tavasz első napsugarával életre kelnek s megindítják irtó hadjaratukat. Ezeket a méz elpusztítja.

2. Szükséges azért, mert azzal megátoljuk a mohképződést.

Nem egy gyümölcsösben látni, hogy az egész fiatal fák oly repesztett kérgűek, mint valami öreg fa. És mi ennek az oka? A moha!

Ez a különben ártatlannak látszó moha

egyik legnagyobb ellensége a fának. Elszija a nedvet a fából, hogy maga táplálkozzék belőle. Ezért szárad a héj felső része oly rohamosan, sőt ha igen ellepi a moha, akkor ki is szárad a fa.

Ennek úgy vesszük elejét, ha eső után (ilyenkor megy legjobban) fakéssel a mohát levakarjuk, ősszel pedig bemeszeljük. A méz minden penész és mohának ellensége s így csirájában pusztítja.

3. Szükséges azért, mert azzal megvédjük a fát az elfagyás ellen.

A növények elfagyása úgy történik, hogy téli napos időben déltájban sötét színűknél fogva felmelegednek, a nedvesség megolvad bennük, és kihuzódik a felszínre. Azonban a nap rövid, nincs idő a lassu lehülésre, sőt ha északi szél megfújja, a felolvadt nedv nem húzódhatik vissza, hanem jéggé lesz s kész az elfagyás. Ezt megakadályozandó, a fát bemeszeljük, mi által fehér színt nyer, s nem melegedik fel oly hamar, mint a sötét szín, mert nem gyűjti úgy össze a napsugarakat.

A bemeszeléshez közönséges oltott mésztej szükséges, melyhez friss szarvasmarha trágyát és agyagot keverünk. Erre azért van szükség, mert így a méz jobban a fához tapad és biztosítva vagyunk, hogy az eső nem mossa le olyhamar.

A legnépesebb városok.

Az 1900. évi népszámlálás végleges számadatai teljesen elkészültek. A 10,000 lelket meghaladó városok és községek jegyzéke a népszámlálás végleges eredményei szerint a következő.

Budapest	732.322
Szeged	102.991
Szabadka	82.122
Debreczen	75.006
Pozsony	65.867
Hódmező Vásárhely	60.883
Kecskemét	57.812
Arad	56.260
Temesvár	53.033
Nagyvárad	50.177
Kolozsvár	49.295
Pécs	43.982
Miskolc	43.096
Ujpest	41.858
Kassa	40.102
Fiume	38.955
Békéscsaba	37.547
Brassó	36.646
Makó	33.722
Sopron	33.478
Kiskunfélegyháza	33.408
Nyiregyháza	33.088
Székesfehérvár	32.167
Szentes	31.308
Czegléd	30.102

Zombor 29.609, Nagyszében 29.577, Ujvidék 29.296, Győr 28.989, Zenta 28.588, Szatmárnémeti 26.881, Jászberény 26.791, Nagykőrös 26.638, Nagybecskerek 26.407, Eger 25.893, Szarvas 25.773, Békés 25.483, Mezőtúr 25.383, Szolnok 25.379, Versecz 25.199, Hajduböszörmény 25.070, Nagy-Kikinda 24.843, Szombathely 24.751, Nagykanizsa 23.978, Csongrád 22.619, Gyula 21.446, Törökszentmiklós 21.881, Orosháza 21.385, Karczag 20.896, Baja 20.361, Komárom 20.264, Kiskunhalas 19.866, Marosvásárhely 19.091, Pancsova 19.044, Obecse 18.865, Kaposvár 18.218, Esztergom 17.909, Máramarossziget 17.445, Pápa 17.426, Sátoraljaújhegy 16.886, Vác 16.808, Okanizsa 16.532, Gyöngyös, 16.442, Selmec- és Bélabánya 16.375, Lugos 16.126, Hajdunánás 15.884, Mohács 15.832, Kispeszt 15.756, Erzsébetfalva 15.732, Hajdusoboszló 15.451, Nagykároly 15.382, Mezőkövesd 15.224, Nyitra 15.169, Dorosma 15.014, Ungvár 25.723, Eperjes 14.447, Munkács 14.416, Kiskunmajsa 14.144, Veszprém 14.114, Nagyszalonta 14.107, Apatin 13.940, Szegszárd 13.895, Turkeve 13.797, Stájerlakanina 13.552, Abony 13.529, Érsekújvár 13.275, Bácsszenttamás 13.230, Kisujszállás 13.224, Nagyszombat 13.181, Mezőberény 12.875, Battonya 12.872, Dévaványa 12.787, Dunaföldvár 12.117, Torda 12.117, Ada 12.112, Beszterce 12.081, Jászárokszállás 12.067, Paks 12.034, Bácsstopolya 12.029, Endrőd 11.855, Resiczabánya 11.770, Rákospalota 11.744, Balmazújvár 11.556, Gyoma 11.545, Diósgyőr 11.526, Gyulafehérvár 11.507, Kalocsa 11.380, Nagybánya 11.183, Püspökkladány 10.888, Jászapati 10.873, Segesvár 10.868, Fehértemplom 10.849, Kunszentmárton

10.769, Szerbszentmiklós 10.720, Miava 10.639, Tiszapolgár 10.608, Tótkomlós 10.235, Mór 10.206, Zombolya 10.152, Lajosmizse 10.018 lakossal.

Magyarországnak 12780 községe van, 4000 pusztával, 408 főszolgabírói járással, 119 rendezett tanácsu városa és 25 törv. hat. joggal bíró városa.

E szerint Abony a 88-ik helyen áll a lakosság száma szerint.

MI UJSÁG?

— **Erzsébet ünnepély a kath. iskolákban.** A katolikus iskolák is illő kegyelettel ünnepelték meg Erzsébet szeretett királynénk emlékezetére szentelt napot f. hó 19-én. Reggel 8 órakor szt. misét hallgattak a növendékek, mely után minden egyes tanító saját osztályában tanítványai felfogásához mért emlékbeszédet tartott. A tanítás egész nap szünetelt.

— **Gyengéd férj.** Brenyó Joachim már régebbi idő óta feleségétől külön válva él. Megunhatta már ezt a csendes életet Brenyó, s azért elhatározta, hogy elvált feleségével egy kis családi összetűzést csinál. A gondolatot a tett követte s e hó 10-én egy husággal az asszonyt meg is látogatta Szolnokon, de ezt el is látogatta, úgy, hogy a látogatás után az asszonyt a kórházba kellett szállítani. Brenyót a rendőrség az ügyészségnek adta át.

— **A láthatatlan tinta.** Érdekes felfedezésre jutott Varga Sándor turkevei kertésztanító. A növényi rostok boncsolása és préselése közben egyizben valamelyik növényből egy olajszerű, de aromatikusan fehér folyadék cseppent ki. És addig vizsgálta, addig próbálta, míg végre rájött, hogy az a bizonyos aromatikusan növényi nedv egyike a legpompásabb tintáknak. Ez a tinta ugyan fehér és nyomot nem hagy a papíron, de hát mégis tinta, és az írást, mit vele csinálunk, nem mossa le az eső sem, sőt ellehet azt olvasni még esztendőnk mulva is. Hanem van egy nyitja az olvasásának. Mielőtt az ilyen írott papírról olvasni akarnánk, előbb meg kell melegíteni. És az átmelegedés közben lassan-lassan vörössé, majd feketéssé válnak az eddig láthatatlan sorok.

— **A vagonokban való kártyázás ellen.** Nálunk is szokásban van, hogy vidékek szépségei iránt nem érdeklődő vasuti utasok unalmukat kártya-játékkal üzik el s ilyenkor nagyon gyakran megtörténik, hogy egy egy gyanútlan baleset hamis játékosok kezében kerül, a kik jól megkoppaszítják. Ugy látszik, Oroszországban sincs különben. Mint ugyanis Pétervárról jelentik, a vasuti miniszterium az összes vasuti igazgatóságokhoz azt a rendeletet intézte, hogy kártyajátékot a vagonokban semmi esetre se tülje, Mihelyt az utasokat kártyajátékon kapják rajta, annak rögtön abbahagyására szólítsák fel. Ha vonakodnának a felszólításnak eleget tenni, a legközelebbi állomáson a rendőrség által jegyzőkönyv veendő fel, melynek alapján aztán kérdőre vonandók.

— **A rózsaszínűnek változása.** A piros rózsza kengőzben meghalványodik, de néhány óra mulva magától visszanyeri eredeti színét. S ezért tréfásan szoktak fehér rózsát ajándékozni oly igérettel, hogy a rózsza, ha jól bánnak vele, halából pirossá lesz.

— **„Tanítók Háza Gyufája.”** Ez a neve annak a legújabb hazai készítményű gyújtónak, melynek forgalmából 5% a tanítók háza javára fordítatik. Emberbaráti és hazafias tettet cselekszik az, aki e kulturális cél forgalmába hozott honi készítményt használja. Kapható Wuszl Alajos kereskedésében.

— **Az állategészségügy államosítása.** A legközelebbi napokban lesz az első évfordulója az állategészségügyi közszolgálat államosításának, mely intézkedés oly fényesen vált be közgazdasági érdekekre nézve. Jelenleg közel kétszáz államilag alkalmazott állatorvos végzi a szolgálatot és egy év leforgása alatt a járványos állati megbetegedések oly nagymérvű csökkenést mutatnak, hogy ma már csak szórványos megbetegedésről lehet szó. Egyedül a sertésvész uralkodik még erősebben, bár jellege ennek is erősen enyhült. Üres és tarthatatlan vád ma már a bécsi piac rágalma, hogy állategészségügyi intézményeinkben nem lehet megbízni. Ennek a vádnak alapja voltaképpen az osztrák agrár honi érdekekben rejlik.

— **Léghajón Bécsből a Tiszához.** Hinterstoisser, a bécsi vasuti és táviró ezred századosa és Birchner dr. a bécsi meteorológiai intézet tagja, akik november hónap 7-én reggel 6 óra 30 perczkor Bécsben a Salvátor nevű

léggömbbel felszálltak, Budapesten keresztül mintegy 3000 méter magasságban keleti széllel szállva, 1 óra 20 perczkor Kengyel pusztá közelében Blaskovich birtokán leereszkedtek. A bátor léghajósok Blaskovich földbirtokos gazdatisztjével kocsin Szolnokra mentek, a ballont ott vasútra adták s a bécsi „Aeronautische Anstaltot“ és a meteorológiai intézetet a szerencsés megérkezéstről táviratilag értesítették. A 3000 méter magasságban a hideg 9 Celsius fok volt. — Hinterstoisser és Birchner 7-én este 7 óra 32 perczkor induló vonattal vissza utaztak Bécsbe. Ezt a léghajót — mely mintegy akós hordó nagyságának látszott s városunk fölött szállt Szolnok felé, sokan megcsodálták lakosaink közül, mert ez az első eset volt, hogy városunk fölött léghajó vonult el.

Kőműves és ács iparosaink figyelmébe.

Ezennel van szerencsém igen tisztelt kartársaimnak tudomásukra adni, miszerint a Nagyméltóságú kereskedelmi miniszterium oly törvényt hozott létre, a mely a jövő év január 20-án életbe lép, hogy azontul már nem lehet sem kőműves, sem pedig ács mesteri vizsgát tenni, csak palléri vizsgát és mint pallér legalább három évig kell praktizálni és úgy engedhetők a mesteri vizsgára.

Ezek után arra határoztam magamat, hogy megkönnyítsem sok szegény iparos társam törekvését. Ki szándékozik tanulni és vizsgára előkészülni akár ács, akár kőműves mesterire, forduljon hozzám szívesen tanítom be a legszolidabb árakért, mi után én úgy az ács, mint a kőműves mesteri oklevéllel rendelkezem. Lakásom: Czegléd I. ker. 304.

ifj. Marton Gábor
okl. ács és kőműves mester.

Calderoni és Ta.

Budapest Váci-utca 1. és Kishid-utca 8. Színházi látesövek aluminiumból legkülönbözőbb kiállításban, kitünő üvegekkel börtokban vagy elegáns pelische zacskóban. Női látesövek fogantyúval. Zeiss-féle távesövek. Tábori, vadász és verseny látesövek. Szalon lorguettek. Orrcsiptetők és szemüvegek. Aueroid légsulymérők, terem és ablak-hőmérők. Fényképészeti készülékek stb. Árjegyzéket bérmentve.

SZŐLŐOLTVÁNYOK

szokványminőségben.

A legkiválóbb 42 bor- és csemegefajokban fajtisztán, teljes jótállással.

ÉLŐKERITÉS.

Gleditschia csemeték és magvak.

Uradalmaknak, községeknek három évi törlesztésre is adatik.

Óriás tövisű, igen gyorsan fejlődő sövénynövény. Ez az egyedüli, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül csekély kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat még az apró nyulak sem hatolnak át. Minden rendeléshez rajzokkal ellátott útítási és kezelési utasítás mellékeltek. Ezer csemege elég 200 méterre. — Ára 6 f/l.

Diócsemeték.

Óriási jövedelmet biztosító voltánál fogva ennek tenyésztése számos gazdaságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.

Színes fénynyomatú főárjegyzék ingyen és bérmentve küldetik minden rendelési kötelezettség nélkül. Az árjegyzésen kívül még egy olyan könyvet kap ezzel, ki azt címére ingyen és bérmentve küldetni kéri, mely nincsen az a ház, vagy család, hol annak tartalmát haszonra ne fordítanák, városon, falun, puszán, gazdag vagy szegény családnál egyaránt. Így még azoknak is igen érdekében áll, kik rendelni semmit sem akarnak, mert benne számos oly közlemények foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek. Cím:

„Érmelléki első szőlőoltvány-telep“ Nagy Gábor
Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid. 4-4

Pintér Testvérek utóda WUSZTL ALAJOS

fűszer, csemege, vas, konyha berendezési czikkek és ásványvizek kereskedése

— A B O N Y. —

Van szerencsém a n. é. közönségnek b. tudomására hozni, hogy **I-ső rendű porosz gáz Coksz** és **I-a darabos kőszén** állandóan kapható és 100 kg. felül bármikor házhoz szállítom.

A téli idény közeledésével bátorkodom kitünő valódi orosz theámat, első rendű rumokat, eredeti palaczkokban, nemkülönben thea süteményeimet dus választékban, ajánlani.

Minden csütörtökön friss kassai Frankfurter.

Kitünő minőségű pergetett méz **1 kg. 1 korona.**

Olesó árak!

Pontos kiszolgálás!

SCHOTTOLA ERNŐ BUDAPEST

a ruggyanta- (gummi) gyártás magyarországi megalapítója.

Műszaki központi üzlet VI. Andrassy-ut 2. Fonciére palota.

Legjobb minőségben, gyári áron szállít:

összes mérleggyártmányok (külön kiadásu árjegyzék ingyen és bérmentve) a gőzeséplőgépekhez szükséges összes anyagokat és eszközöket, csapágyfém, kenőszelenczék, olajhoz és sűrű tovtettesirhoz, géphajtoszijak, vízmentes mozdony és eséplőgép ponyvák kazal, repce- és kocsitakarók, asbest- és gummianyagok, szelepek, vizmutatók, fessmérők, dobsinek, kenőanyagok, zsiradék, gabonazsákok „Elsősegély“-kötszerszekerények, mely kötszerszekerények a ministeri rendeletnek megfelelően minden ipartelepen, gyárüzemnél, malomban stb beszerzendők.

Árjegyzék és ismertetések ingyen és bérmentve.

36—

Clayton & Shuttleworth
Váci-körút 63. sz.
mezőgazdasági gépjárműk Budapest
által a legújranvosabb árak mellett ajánlatnak.

Locomobil és gőzeséplőgép-készletek
továbbá járány-csésplőgép, löheré-csésplőgép, tisztító-részták, aratógének, szétválasztók, horonók.

„Columbia-Drill“
legjobb sorvetőgének, szeeskavágók, répvágók, kukoricza-morzsolók, daráló, őrlő-malmok, egyetemes acél-ekék.

2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzék kiva
natra ingyen és bérmentve
küldetnek

Lincolni törzsgyarunk a világ le-nagyobb
locomobil- és cs-éplőgép gyára.